

La ciència brinda eines per frenar el canvi climàtic

TEMA DEL DIUMENGE | P. 2 A 6

Director:
ALBERT SÁEZ

el Periódico

Preu: 2,80 €

DIUMENGE
17 de setembre del 2023

EDICIÓ CATALÀ

Edició digital
ELPERIODICO.CAT

La tecnologia espera el talent femení

La bretxa de gènere es manté en les professions del futur i el nombre de dones que estudien carreres tècniques avança cada any, però lentament ENTENDRE-HI MÉS | P. 2 A 6

8M

tot l'any

D'esquerra a dreta, les investigadores en Enginyeria Informàtica Àngela Nebot i Anna Quealt, i les estudiants Nùria Canals, Marta Granero i Sara Méndez.

El mercat laboral expulsa els sèniors
Actius

INVESTIDURA

ERC i Junts posen pressió a Sánchez per negociar ja l'amnistia

PANORAMA | P. 9

A MONTJUÏC

Festival del Barça (5-0) contra un Betis desaparegut

PERSONES | P. 46 A 48

MERCÈ

Avui
El programa de la Mercè, amb EL PERIÓDICO

Ana Caño-Delgado

INVESTIGADORA

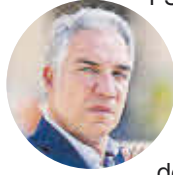
► L'adaptació dels cultius a un escenari de més seques i pitjors és un dels desafiaments de l'agricultura. Des del Centre de Recerca a Agrigenòmica, Caño-Delgado ha desenvolupat un fitosanitari que pot reduir en un 30% el consum de l'aigua de les plantes. De moment, s'exercita a Almeria, però l'objectiu és que el producte arribi al mercat.

Elías Bendodo

COORDINADOR DEL PARTIT POPULAR

► El PP ha utilitzat l'expulsió de Nicolas Redondo del PSOE per acusar el partit socialista de ser com l'URSS, «amb purgues incloses». Unes afirmacions exagerades i inexactes que mantenen l'estratègia de la crítica constant a Sánchez, alimenten la polarització i s'allunyen del veritable debat polític. Seria preferible un to més constructiu.

Àngela Nebot i Anna Queralt

ENGINYERES INFORMÀTIQUES

► Nebot és investigadora especialista en intel·ligència artificial i Queralt, al Barcelona Supercomputing Center. Totes dues són professores de la Facultat d'Informàtica de Barcelona i són dones pioneres en una carrera tradicionalment masculinitzada. El seu exemple serveix de referent a joves estudiants que estan reduint la bretxa de gènere.

Els canvis de bolso desencadenen ridícules tragèdies domèstiques perquè, en el transvasament del contingut, sempre desapareix algun adminicle imprescindible, en aquest cas els estris d'escriure. Així que, dijous a la tarda, de camí a la festa per la concessió del 19è Premi Tusquets de Novella, vaig entrar a correu en un basar xinès a comprar un bolli BIC i una llibreta que hi cabés al maleït bolso dels saraus. Sense adonar-me'n, m'estava emportant un estrany quadern escolar per perfeccionar la lletra a base de repetir frases absurdes.

Els assistents a l'esdeveniment, que marca l'inici de la *rentrée* literària, van omplir almenys tres pàgines, noms que es van barrejar durant la vetllada amb els exercicis de calligrafia. «El Josep va preparar un conill amb allada». Novellistes. Editors. «L'agricultor em va regalar un cogombre». Caps del gremi. Periodistes. «Els pingüins neden molt ràpid». Gestors culturals. Agents. I

llibreters, que persisteixen en l'heroicitat en temps de Netflix i Amazon. Vaig anotar amb lletra de pal el nom de la guanyadora, Silvia Hidalgo, i el títol de la novel·la premiada, *Nada que decir*, que comença així: «No es más que una tarada sentada al volante mirando fijamente el móvil. Todavía es joven, pero ya es alguien que fue otra persona, al menos una mujer». Ve de gust.

L'INICI

Que important que és una bona arrencada. De vegades n'hi ha prou

L'espiral de la llibreta

La importància d'una bona arrencada en les novel·les (i en la vida)

Plantejament, nus i desenllaç

Olga Merino

■ Olga Merino és periodista i escriptora

amb una frase, un simple acord que preludeï la simfonia, la sonata o el tango que desplegarà la seva geometria secreta a partir d'allà, amb el seu plantejament, nus i desenllaç, fins i tot dislocats. Un esclat, un brunzit, una cosa que tingui pulmó. Vida i novel·la comparteixen l'energia dels començaments. Una nova ocupació, un amant, un nadó, el pis per estrenar, un divorci, un projecte, l'esperança de l'íntacte. Però, en ocasions, els inicis impliquen tal combustió que obliguen a posar-se d'acord amb la persona

que eres l'última vegada que vas intentar començar alguna cosa.

L'escriptora nord-americana Elizabeth Hardwick estava d'acord amb la imprescindibilitat d'un bon començament; les altres coses li semblaven secundàries: «Si volgués trames, veuria *Dallas*», deia. Tampoc és això; no hi ha novel·la que se sostingui sense un gran canvi, almenys un. Per contra, en la vida i a certa edat, avances amb els dits encreuats per conjurar aquest punt de gir que et pot provocar un tomb.

En aquestes xorrades pensava de retirada, a peu, contemplant els portals fantasmagòrics de l'Eixample. Ja a casa, al sofà, em vaig entretenir llegint la resta de les frases del quadern escolar, una de les quals em va posar orelles de llebre perquè tancava un inici, l'arrencada d'una història una mica sinistra, no tant per l'enunciat per si mateix, sinó per la calligrafia pulcra, acurada, inquietantment infantil: «Buscaré un lloc on refugiar-nos». ■

Operació neteja

L'aliança del masclisme i els mitjans

Aquesta setmana Rubiales va ser entrevistada per Piers Morgan i Alvis Pérez, dos negacionistes. D'aquí uns dies surt a la venda el llibre del condemnat pel cas Neferrada, Ismael Álvarez, exalcalde de Ponferrada. El primer, acusat. El segon, culpable per la justícia. També va ser entrevistat el pròfug Carlos Navarro, el Yoyas. I un dels agressors de Sandra Palo, violada i brutalment assassinada.

Si sent condemnats acudeixen als mitjans de comunicació i a la cultura, imaginant que poden ser capaços de dir sense condemna o quan la justícia no els ha jutjat, sota interpretacions més que qüestionables. Tot això forma part de les diferents formes de violència masclista que es despleguen en cada cas. Sens dubte, si mitjans o editorials es presten a aquest joc la responsabilitat és allà. I així el masclisme només utilitza als mitjans per fer una operació neteja de la seva imatge:

Ana Bernal-Triviño

1. ¿Per què acusats o ja condemnats utilitzen aquests mitjans, editors o agents? Perquè saben que bona part d'ells són masclistes i tindran amb safata el punt de partida per no ser qüestionats. Aquests canals els permeten dominar el relat davant el silenci de la víctima, que espera al procés judicial o que, si vol l'anonimat, mai anirà a un mitjà.

Una part busca salvar la pell i l'altra, audiència. I mentrestant, el mal és terrible, amb un preu massa car per a les víctimes, la societat i tot el periodisme

2. ¿Per què hi van cada vegada més rostres coneguts? Perquè ser conegut o tenir un càrrec públic no treu que puguis cometre un delicte. El problema és que abans ho tenien normalitzat. Ara, assenyalats per l'opinió pública, busquen recuperar la seva imatge sota el paper de víctima.

3. ¿Com netejar aquesta imatge? Amb paraules que qüestionin el comportament de la víctima... i amb la imatge: solen aparèixer cordials, parlen en un to baix, amb mirada gairebé de súplica. De vegades, el periodista fins i tot ens relata que és una persona amable, pròxima i gens sospitosa. L'estratègia és humanitzar el delinqüent o el presumpte delinqüent. Per fer-ho és bàsic, al paper de víctima, parlar de l'àmbit per-

sonal i instrumentalitzar filles o familiars.

4. ¿Com vendre's com a víctima? Recuperant mites arrelats que funcionen de manera automàtica, per cultura i educació, com els homes innocents que no són delinqüents, sinó perseguits per les males dones, que són unes aprofitades.

5. ¿Què pretenen aconseguir? Mostrar la seva innocència davant la paraula d'ella, venent-se com homes assenyats però afectats per un feminisme exagerat i fals que ataca les relacions entre homes i dones. Aquest negacionisme els permet utilitzar arguments en la seva defensa, que van des del mite de les denúncies falses fins a advertir que les lleis feministes són una amenaça. Perquè el cop d'efecte no és presentar-se sol, sinó apellar que més homes estan en situació igual o «si no em dones suport, tu seràs el següent».

Mai acabarà aquest cúmul de despropòsits. Una part busca salvar-se la pell. L'altra, audiència. Aquesta és l'aliança. I mentrestant, el mal és terrible, amb un preu massa car per a les víctimes, el sistema, la societat i tot el periodisme. ■

■ Ana Bernal-Triviño és professora de la UOC i periodista

Entendre-hi més

Ferran Cardenal, que va ser governador civil de Barcelona, revela detalls desconeguts sobre ETA a Catalunya P 7

Els corrents faciliten la travessia de 'cayucos' a les Canàries especialment durant el setembre P 8

El telèfon de la Generalitat per denunciar la violència masclista rep un avís cada 36 minuts P 12

Aula de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Industrial de Barcelona (ETSEIB) de la UPC.

ELISENDA PONS

La tecnologia necessita les dones

La bretxa de gènere es manté en les professions amb més futur laboral i més ben pagades, un problema que comença en el moment de triar els estudis superiors

Les estudiant i professores d'Enginyeria Informàtica de la UPC es reivindiquen davant una carrera que és una de les més minoritàries entre les noies

Gran angular

El camí cap a la igualtat

«Nosaltres també som enginyeres informàtiques»

Estudiants i professores d'una carrera tradicionalment acaparada per homes confirmen que estan desapareixent els estereotips que mantenien les dones allunyades d'aquestes aules

✍ Helena López

Quan Àngela Nebot va començar a estudiar Informàtica, el 1982, elles eren més o menys la meitat. La primera promoció encara no havia sortit de la universitat i entraven en un món completament desconegut per a tothom. Un món que, aleshores, quan hi havia un sol macroordinador per a tota la facultat, per al qual havien de reservar hora, encara no era masculinitzat perquè era un món per construir. ¿Què es va torçar, llavors, perquè quatre dècades després les estudiants d'Informàtica siguin només el 18,4%? Un percentatge que, a més, ha millorat notablement en els últims cinc anys: en el curs 2018-19, elles eren només el 9,4%.

La professora de la **Facultat d'Informàtica** de Barcelona (FIB) i investigadora del Departament de Ciències de la Computació de la **Universitat Politècnica de Catalunya (UPC)**, cap del grup de Soft Computer (i única dona de l'equip fins fa res, quan hi va entrar la segona), apunta una llista de motius basats en nombroses investigacions internacionals (aquí treballen amb dades). «Un primer factor va ser el canvi de nom. Passar de dir-se Llicenciatura en Informàtica a Enginyeria Informàtica. Al veure *enginyeria*, moltes noies es fan enrere. Aquí hi ha una part d'autopercepció, de falta d'autoestima, 'Jo no podré fer una enginyeria'», relata Nebot, especialista en intel·ligència artificial (IA), que parla també de barreres socials, econòmiques i familiars, i apunta un repte important: l'ensenyament de la informàtica a l'escola.

A les escoles

«La informàtica ha d'ensenyar-se a les escoles i ha de fer-se bé. No es tracta que facin ofimàtica o, en el millor dels casos, crear videojocs que només consisteixen a matar i que interpel·len només una part de la població», explica la professora, convençuda -també amb dades a la mà- que, «en general, a les dones ens omple més ajudar la societat, ja la informàtica serveix per a això! Però aquesta idea no s'està transmetent», prossegueix la investigadora, que ha treballat des de la **UPC** en projectes com una aplicació que permet fer una teràpia de reminiscència, intentant arribar a les

D'esquerra a dreta, les estudiants Marta Granero, Sara Méndez i Núria Canals. / JORDI OTIX

“

«M'agradaria treballar en una empresa on la meua opinió tingui pes i la meua feina sigui rellevant per a la societat»

M. GRANERO, ESTUDIANT (UPC)

“

«Quan vam entrar a la facultat era estrany veure noies fent Informàtica. Ara se'n veuen moltes més»

SARA MÉNDEZ, ESTUDIANT (UPC)

“

«Vull treballar en una empresa que em permeti unir l'esport i la informàtica, que és el que més m'agrada»

NÚRIA CANALS, ESTUDIANT (UPC)

EVOLUCIÓ DE LES MATRICULACIONS A LA UPC

	TOTAL		
	Dones	Homes	
18-19	5 376		15 491
19-20	5 437		15 343
20-21	5 722		15 633
21-22	6 050		15 419
22-23	6 352		15 395
23-24	5 770		12 914

	NOUS INGRESSOS		
	Dones	Homes	
18-19	1 262		3 666
19-20	1 358		3 653
20-21	1 533		3 739
21-22	1 606		3 749
22-23	1 667		3 796
23-24	1 431		3 078

8M tot l'any

emocions de persones grans amb demència a través d'imatges o de cançons.

«Com més avança la demència, les persones recorden més el passat. Quan els poses una melodia que els recorda la seva mare, una persona que està vegetant de sobte comença a moure el braç, a seguir la música...», exemplifica convençuda que cal lluitar contra l'estereotip de l'informàtic com un friqui antisocial, encara molt vigent. «A mi m'encanta la sèrie *The Big Bang theory*, però fa un mal horrorós», diu la investigadora entre rialles, involucrada en la xarxa europea per a l'equilibri de gènere en informàtica.

Anna Queralt també és professora de la FIB i investigadora, en el seu cas al Barcelona **Supercomputing Center**. Va entrar a la facultat el 1997, només 15 anys després de la seva col·lega Nebot, i el panorama que hi va trobar ja era completament diferent. Dels 80 estudiants que eren a classe a primer, només hi havia cinc noies, i després alguna ho va deixar. «Vam continuar tres, que encara som amigues», recorda.

«Al principi, quan encara estudiava, vaig treballar en una petita empresa, la meua única experiència laboral fora de la universitat. Erem tres estudiants, dos nois i jo, i allà sí que vaig notar una diferència en el tracte. A ells els donaven feina més d'informàtic i a mi més com de secretària. I jo pensava: '¿Per què, si jo segurament tinc millors notes que ells?'», rememora la professora, que assenyala que després d'aquesta mala experiència inicial, la seva vida laboral dins de la facultat no ha sigut així en absolut.

Com Nebot, Queralt té clar que si a les nenes els arribés de forma més clara tot el que es pot fer des de la informàtica hi hauria moltes més vocacions. «Si estudiem Informàtica poden dedicar-se tant a fer pel·lícules de Disney com a treballar a Netflix per millorar l'experiència dels usuaris», afirma. «Al final, tot es basa en dades; dades que ens donen informació per fer mil coses, per entendre millor el món; la meua feina consisteix a millorar el tractament de dades per treballar amb quantitats més grans de dades», diu.

Projectes

Tant Nebot com Queralt també coincideixen en una altra qüestió, no per sabuda, menys important. «Tenim projectes relacionats amb el canvi climàtic, amb el fet de millorar la vida de les persones grans... Els nostres últims projectes els hem enfocats molt a la medicina. A mi m'interessen els temes que arribin a la societat, però de vegades ens falta aquest pas. Ens donen diners per fer un projecte per desenvolupar una metodologia nova d'IA i ho fem, però amb una mica més de diners podríem fer que aquesta metodologia arribés a la societat. Però per a aquest últim tram no hi ha diners. O et poses a crear una empresa, que llavors sí que t'ajuden, o es queda aquí; i jo no tinc edat ni ganes de crear-ne una», lamenta Nebot.

Marta Granero, Núria Canals i Sara Méndez tenen entre 21 i 22 anys, estudien

entre tercer i quart d'Enginyeria Informàtica a la UPC i tenen les idees molt clares. «M'agradaria treballar en una empresa en la qual la meua opinió tingués un cert pes i la feina que féssim es veies reflectida en algun àmbit rellevant per a la societat, en la medicina, per exemple», assegura Granero, a qui des de petita li agradava jugar a la Nintendo i a la Wii.

Totes tres treballen ja a l'INLab FIB UPC, laboratori d'innovació i investigació de la FIB de la UPC, cada una en un projecte diferent. Granero, per exemple, en un estudi sobre què passaria si Barcelona hi posés un peatge urbà, com ja fan altres ciutats. Com evolucionaria la congestió. Estudien com es comporta el trànsit i veure si beneficia o no el peatge, en contaminació.

Canals, la més jove de totes tres, té també clar a què es vol dedicar i és també bastant lluny de l'estereotip de l'informàtic. «M'encanta l'esport. Sempre m'ha agradat jugar i he volgut ajuntar les dues coses que més m'agraden. Vull treballar en alguna de les moltes empreses que treballen amb l'esport, fent mapes de calor. En el moment exacte ja estan traient dades: el percentatge de passes d'un jugador... I no només pot fer-se amb el futbol, on ja està molt implementat, m'agradaria fer-ho en altres esports per visibilitzar-los», explica.

Optimisme

Les tres companyes d'estudis i feina coincideixen en una cosa més: el seu optimisme. «Quan vam entrar a la facultat [fa tres o quatre anys], era estrany veure noies fent Informàtica, però ara ja no tant. Una cosa que em sorprèn és que en Informàtica hi ha menys nenes, però sí mires graus com ara Ciència de Dades o IA, ha augmentat molt el nombre de noies», apunta Méndez, que, sobre el seu futur, té clar que vol «continuar aprenent».

Seguir els passos de dones com Nebot i Queralt o tantes altres professores –en les últimes dècades han sigut moltes més les professores que les alumnes, fruit d'aquelles primeres generacions– o, anant més lluny, de Margaret Hamilton, la investigadora que va posar les bases perquè l'home arribés a la Lluna, o Hedy Lamarr, la dona que va inventar el wifi.

Les dades, per descomptat, confirmen la percepció de Méndez. Mentre que a Enginyeria Informàtica, després de múltiples campanyes de captació de vocacions impulsades per la mateixa UPC i per altres administracions, la xifra de noies ha ascendit del 9% al 18% –encara molt lluny del que és desitjat, però avançant en la bona direcció–, altres estudis amb noms sobre els quals hi ha menys estereotips mostren dades molt més esperançadores cap a la igualtat: a Enginyeria Biomèdica elles són el 59% i a Enginyeria de Disseny Industrial i Desenvolupament del producte són al 50%. En l'altre costat de la balança, a Enginyeria de l'Automoció, el curs passat n'eren només el 3,77%.

Anna Queralt, professora i investigadora de la UPC. / JORDI OTIX

Àngela Nebot, investigadora especialista en intel·ligència artificial. / JORDI OTIX

«El canvi de nom de Llicenciatura a Enginyeria Informàtica va fer que moltes noies es tressin enrere»

ÀNGELA NEBOT, PROFESSORA (FIB)

«Les nenes han de saber que si estudien Informàtica poden acabar treballant a Disney o a Netflix»

ANNA QUERALT, PROFESSORA (FIB)

Entrevista

Daniel Crespo

Rector de la UPC

«L'or del segle XXI és el talent de les persones»

✎ Marta López

A la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) hi ha matriculats aquest curs un total de 18.684 alumnes en graus. D'ells, 5.770 són dones, tot just el 30,8%. Acabar amb aquesta bretxa de gènere és un dels reptes de la UPC, com explica el seu rector, Daniel Crespo.

— **La igualtat entre homes i dones avança però no en el cas de les carreres tecnològiques, en general. ¿Quina és la situació concreta a la UPC?**

— A la UPC la bretxa de gènere ens preocupa molt i és una de les nostres polítiques més importants. Estem fent moltes accions en llocs on realment pensem que tenen efecte, que és en l'ensenyament secundari, perquè la informació que tenim ens diu que sovint les noies decideixen cap a on orientaran el seu futur professional abans del batxillerat. Per tant, hem de mostrar-los interès per la tecnologia a aquestes edats. La realitat és que la situació està millorant. Nosaltres, fa sis anys, teníem al voltant del 25% de dones matriculades en les nostres carreres i en fa sis que estem incrementant el percentatge de les que entren a la universitat un 1% anual. L'any passat vam passar del 30% del nou ingrés, però encara no arribàvem al 30% del total. Aquest any, com que hem tornat a incrementar un 1% el nou ingrés, ja passem del 30% en la proporció del nou ingrés i en el global.

— **¿Aquesta bretxa té a veure amb la imatge masculina que es té de la tecnologia en la societat?**

— La tecnologia està millorant molt la seva imatge en la societat. A Barcelona i Catalunya està quallant la percepció que la tecnologia està oferint llocs de treball de molta bona qualitat i amb bons salaris. I això hi ajuda. I sempre insisteixo que la societat té una certa visió del que és la tecnologia associada a una tecnologia relativament antiga i el que no pensa és que la tecnologia d'avui dia té un component creatiu que la gent desconeix. ¿Quina és la feina d'un enginyer? Doncs bé, els enginyers són els que han fet els mòbils, que ara són imprescindibles. Això no existia, no és producte de la natura. Aquí hi ha una feina creativa. I aquest component creatiu de la tecnologia, que és el mateix quan estàs fent un programa, desenvolupant una aplicació o dissenyant el nou model d'Apple, és molt gratificant. I és una de les coses que ens hem de preocupar de transmetre a tothom, però en particular a les noies. La major part dels enginyers es passen la vida fent coses que els agraden. La persona que dissenya un mòbil el dia que surt a la venda pot sentir-se molt contenta i exclamar: ¡És la meua obra! El que passa és que no l'ha firmat.

— **S'ha referit a accions per trencar la bretxa de gènere. ¿Quines són?**

— Una és el programa orientat a noies de

Daniel Crespo, físic i rector de la UPC des del maig del 2021, defensa el valor creatiu de la tecnologia. / FERRAN NADEU

secundària a què em referia abans. A més, tenim un programa de mentories per a noies, per ajudar-les durant la carrera i després a ingressar en el món laboral. Tenim diverses accions. Has de treballar a diferents nivells, a diferents edats, i el millor que podem dir és que si cada any tenim un increment de l'1% de matriculacions de noies, som en el bon camí. També és cert que no tenim un 30% de dones en totes les carreres, hi ha carreres que en tenen més i hi ha carreres que en tenen menys. Un altre programa és que quan els investigadors acaben la seva baixa per paternitat o maternitat, durant un quadrimestre els alliberem de la docència perquè només facin recerca i puguin recuperar el temps que han estat de baixa.

— **¿La bona sortida laboral de les carreres tècniques és un altre dels incentius?**

— Segons un informe de la Generalitat fet amb estudiants dos anys després d'acabar

la carrera, a la UPC tenim el nivell d'ocupació més alt i els nostres titulats tenen el salari mitjà més alt de totes les universitats catalanes. És lògic perquè som en un moment en què la tecnologia està empenyent l'economia a Barcelona.

— **Si les dones s'incorporen massa lentament a aquest futur que ja és present, ¿farien falta mesures governamentals per accelerar aquesta tendència?**

«La tecnologia té un component creatiu molt gratificant»

— El 50% dels usuaris de la tecnologia són dones, i a l'hora d'ensenyar aquesta tecnologia s'ha de tenir en compte la perspectiva d'aquestes usuàries. I, per tant, aquest és un argument molt potent per fomentar que més dones participin sobretot en el disseny de les noves tecnologies. Les mesures de tipus *obligatori* jo diria que no funcionen. No crec que sigui una bona idea obligar una persona a estudiar un grau o un màster que no és la seva prioritat. Si tu estàs estudiant això que t'interessa, l'esforç val la pena. Si no és així, augmenta la possibilitat d'abandonament. No es tracta d'implementar mesures de tipus *obligatori*, sinó d'estímul.

— **No em refereixo a mesures obligatòries però sí de discriminació positiva a través de beques, per exemple.**

— Es podria, sí. La llei d'universitats que s'ha d'aprovar ens permet per primera vegada que en els concursos de provisió de places de professor s'apliquin mesures de discriminació positiva. ¿Es podria fer una línia de beques per facilitar l'entrada de noies a la tecnologia? Es podria. La universitat no pot perquè no té recursos, però l'Administració ho podria fer, sí.

— **¿El nostre país va endarrerat amb relació a d'altres a l'hora de valorar la tecnologia? Bona part d'enginyers marxen a Alemanya.**

— Vivim en un món global i és evident que l'or del segle XXI és el talent de les persones. Avui dia el que realment busquen les empreses a escala global és gent amb creativitat, talent i capacitat de treball per fer molts productes o serveis de qualitat. És evident que hi ha ofertes de treball a Alemanya o els EUA que poden ser atractives per als nostres enginyers i és evident que una part se'n va. També se'n van els metges i els científics. El que és important és que siguem capaços d'oferir-los al·licients perquè tornin. Quan una persona se'n va a fer una feina fora o una investigació fora i torna, enriqueix el país. A mi, que hi hagi moviment de persones no em sembla gens malament. Però també hem de ser atractius per atraure persones, una part dels que han marxat i una altra part que vindran d'altres països. És positiu que hi hagi moviment de persones, és molt positiu que hi hagi moviment d'idees. El que seria dolent seria que els estudiants de la UPC no se'n anessin perquè no els volen a cap país. Els nostres enginyers, allà on van, ens fan quedar molt bé. I m'adono que el prestigi de la UPC va més enllà del que és Catalunya.